

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur

Nr. 110

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR JEUGD EN GEZIN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2008

Hierbij bied ik u het verslag aan van het onderdeel Jeugd van de 2905e zitting van de Europese Raad van de Europese Unie voor Onderwijs, Jeugd en Cultuur op 20 november 2008 te Brussel.

Het Franse voorzitterschap (Vz) opent de Raad door te refereren aan de drie prioriteiten van het Vz: de interculturele dialoog, gezondheid van jongeren en de mobiliteit van jongeren. Nu liggen er teksten die een goede weerslag zijn van de discussies in de RWG en die een goede basis zijn voor verder toekomstig werk. Het Vz maakt ook nog melding van de succesvolle bijeenkomst met als onderwerp de interculturele dialoog die van 5 tot en met 9 juli in Marseille plaatsvond. Commissaris Figel dankt het Franse Vz voor haar inspanningen. De Europese Commissie (CIE) is zeer tevreden dat het besluit om 2009 het jaar voor innovatie en creativiteit te laten zijn, is goedgekeurd.

Ontwerpresolutie over de gezondheid en het welzijn van jongeren

Volgens de voorzitter is gezondheid een van de belangrijkste pijlers om ook goed te kunnen integreren in de samenleving; het is belangrijk voor het uitoefenen van hun burgerschap. De CIE heeft dit al eerder aangegeven in haar mededeling en het Franse Vz sluit zich hierbij aan. Vooral als we kijken naar voedingspatronen, beweging, alcoholgebruik en seksuele gedragingen dan scoren de jongeren niet goed. Het is onze plicht om hier iets aan te doen. De CIE en de lidstaten (LS) moeten kennis vergaren en onderzoek stimuleren gericht op gezondheid en jongeren. Hierbij moet ook gekeken worden naar de al bestaande programma's.

De CIE zegt tevreden te zijn met de tekst. Veel jongeren zijn te zwaar; per jaar komen hier 400 000 jongeren bij. Daarnaast leiden ongeveer 15 procent van de jongeren aan astma. Een op de acht jongeren heeft een mentale handicap. Daarnaast zijn jongeren ook een kwetsbare groep die vaak het slachtoffer worden van ongelukken met fatale gevolgen. Daarom is er juist nu gecoördineerde actie nodig. We dienen, volgens de CIE, actie

te ondernemen omdat sociale uitsluiting op de loer ligt. De CIE is bereid om de stappen te zetten die in de resolutie staan vermeld. Commissaris Figel zal samen met zijn collega Vassiliou volgend jaar juni een conferentie organiseren over dit onderwerp.

De Raad neemt de resolutie aan.

Aanbeveling over mobiliteit jonge vrijwilligers in Europa

De Franse minister vindt het belangrijk dat jongeren de mogelijkheid krijgen om vrijwilligerswerk te verrichten. Deze aanbeveling is een van de algemene prioriteit van het Frans Vz. Volgens de CIE is het goed dat er wordt gestreefd naar eenvormigheid; op deze manier kan de mobiliteit van jongeren versterkt worden. Deze mobiliteit is geen doel op zich, maar het is wel een goed middel om de integratie in de maatschappij te stimuleren. Tevens draagt mobiliteit bij aan Europees burgerschap en interculturele kennis. Volgens de CIE is het van belang dat er veel informatie over vrijwilligerswerk wordt verspreid en moet vrijwilligerswerk overal erkend worden.

De Raad neemt de aanbeveling aan.

Debat over bepaalde aspecten van het optreden op Europees niveau op het gebied van jeugdzaken

Volgens de CIE moet mobiliteit de regel zijn. Een dialoog tussen beleidsmakers en jongeren leidt tot meer democratie en beter beleid. Jongeren moeten betrokken worden bij de verschillende sectoren die voor hen van groot belang zijn, zoals onderwijs en gezondheidszorg. Naast het Jeugdforum moeten we ook in contact komen met de jongeren die niet zijn aangesloten. En als we ze bereiken moeten we goed luisteren naar de jongeren. Het mag geen eenrichtingsverkeer zijn. Jongeren mogen veel vragen, maar moeten ook ons ook wat bieden. Commissaris Figel is benieuwd hoe de dialoog kan worden verbeterd. Het Europees Jeugdcompact maakt deel uit van de Lissabonstrategie. Door de huidige omstandigheden moeten we meer gaan samenwerken. Aandachtspunt hierbij zou onder andere moeten zijn om de overgang van school en opleiding naar werk te verbeteren. Het niet-formeel leren moet ook worden gewaardeerd door de arbeidsmarkt; daarbij moeten er betere banen voor de jongeren komen. Hieronder de bijdragen van de LS per onderwerp.

1 Mobiliteit van jongeren in de Europese Unie

Volgens de voorzitter kan door mobiliteit het Europees burgerschap worden gestimuleerd. Vraag die hierbij opkomt is, hoe mobiliteit vergroot kan worden. Hoe kunnen we zorgen dat vrijwilligerswerk impact heeft op het leven van jongeren. Hoe pakken we dit op in de vorm van partnerschappen met onze sociale partners.

Slovenië (SLO) is zeer tevreden dat vrijwilligerswerk op de agenda van de Raad staat. Momenteel is het vrijwilligerswerk te versnipperd geregeld waardoor de mobiliteit niet uit de verf komt. SLO stelt internetveiling voor vrijwilligerswerk voor. Door Europese afspraken kan het vrijwilligerswerk in de verschillende landen meer met elkaar overeenkomen. Daarom is deze aanbeveling ook zeer nuttig. Vrijwilligerswerk speelt een rol bij de integratie op arbeidsmarkt. Vrijwilligerswerk moet dan wel geschikte mogelijkheden bieden waar vaardigheden kunnen worden ontwikkeld.

Polen (POL) vindt de aanbeveling over mobiliteit van vrijwilligers zeer belangrijk. Zeker belangrijk voor landen die hun grenzen hebben geopend

voor jonge vrijwilligers. POL pleit voor een jongerenpaspoort en wil dit bepleiten bij NGO's en werkgevers. Scholen, NGO's en jongeren zijn altijd zelf zeer enthousiast over de ervaringen. Deze ervaringen moeten dan ook meer uitgevent worden. Vrijwilligerswerk moet een vanzelfsprekend onderdeel van de opleiding worden en zou de toegang tot de arbeidsmarkt moeten bespoedigen.

De Finse minister meldt dat gekeken wordt naar de verdere stimulering van mobiliteit. In de evaluatie bleek dat er een stap naar voren is gemaakt. FIN pleit voor het groter gebruik van internet bij het zoeken naar vrijwilligerswerk en voor een goede evaluatie achteraf. FIN denkt dat internet een goede aanvulling is op de implementatie van de aanbeveling.

Ook Italië (ITA) wil de ervaringen van jongeren meer openbaar maken; vrijwilligerswerk moet een belangrijk onderdeel zijn van het onderwijscurriculum. Het is goed dat de verschillende systemen op elkaar worden afgestemd. Beste praktijken van de jongeren moeten worden uitgewisseld. ITA meldt vervolgens dat Turijn de opvolger wordt van Rotterdam als Europese jongerenhoofdstad in 2010.

Tsjechië (TSJ) wil dat er meer ruchtbaarheid wordt geven aan vrijwilligerswerk. Hiervoor moet ondersteuning komen. TSJ zal een conferentie over jeugd organiseren van 12 tot 14 maart met als focus het werken met jongeren. Vrijwilligerswerk voor jongeren is een interessante activiteit en biedt jongeren een goede ervaring. Wel bestaan er volgens TSJ veel hindernissen. Deze moeten uit de weg worden geruimd. TSJ wil en marge van de conferentie goede ervaringen uitwisselen. De resultaten van de conferentie zullen tijdens de Raad in mei worden besproken.

Estland (EST) vindt vrijwilligerswerk belangrijk om sociale vaardigheden op te doen. Belangrijk is te kijken wat voor werk er gedaan kan worden en hoe uniformiteit kan worden gecreëerd. Deze aanbeveling is hiertoe een goede aanzet. Toegang tot informatie is van essentieel belang; het moet jongeren makkelijker worden gemaakt om aan de slag te gaan in andere lidstaten. Op Europees niveau kan de informatievergaring worden verbeterd; het is van belang dat er goede statistieken worden verzameld. EST pleit ervoor om ook goed te kijken naar de gevolgen van vrijwilligerswerk op de arbeidsmarkt.

Voor Portugal (POR) is grensoverschrijdend vrijwilligerswerk ook erg belangrijk; door vrijwilligerswerk kunnen jongeren zich beter ontwikkelen. Formalisering van dit werk is goed omdat het dan meer impact zou kunnen hebben. Het agentschap voor Sport en Jeugdzaken is in POR verantwoordelijk voor het vrijwilligerswerk. Mogelijkheden tot mobiliteit moet zichtbaarder worden door workshops, internet en een informatiecentrum. POR wil vechten tegen vooroordelen en pleit voor betere arbeidsintegratie.

In Denemarken (DK) werken jongeren niet voltijds, maar vaak een paar uur per week. Het is goed dat de specifieke kenmerken van de verschillende lidstaten worden gerespecteerd in de aanbeveling. In Denemarken wordt in 2009 afgesproken dat buiten de studietijd minimaal 20 uur vrijwilligerswerk moet worden verricht; dit wordt dus een verplicht onderdeel van de opleiding. DK blijft jongeren stimuleren om ervaring op te doen door vrijwilligerswerk.

Malta (MAL) wil het Vz bedanken voor de aanbeveling. De aanbeveling zal helpen om grensoverschrijdende activiteiten te stimuleren. Het zou goed zijn om de bestaande positieve ervaringen beter te verspreiden. Jongeren zijn tevredener en gelukkiger als men een dergelijke ervaring heeft kunnen

ondergaan en kunnen hierdoor ook makkelijker een plek in de samenleving vinden. Het zou volgens MAL goed zijn om grote bedrijven aan te moedigen om jonge arbeiders uit te wisselen. MAL hoopt dat deze aanbeveling zal leiden tot meer effectieve mechanismen.

SLOV bedankt het Vz voor de discussie. SLOV heeft altijd gezegd dat er nog veel werk te doen was. Door de drie voorzitterschappen heen is een duidelijke rode draad te ontdekken. Jongeren moeten zich betrokken voelen bij de wereld. De Europese landen moeten verder gaan met nauwe samenwerking. Ook dienen de landen zich te concentreren op de ruimere partnerschappen.

Voor Cyprus (CYP) is vrijwilligerswerk een prioriteit. Vrijwilligerswerk is goed voor de integratie van jongeren in de samenleving. CYP benadrukt het belang van een goede sociale zekerheid. Vooral moet worden gekeken naar jongeren met minder kansen. CYP stimuleert vooral die jongeren om deel te nemen aan symposia en andere leerzame ervaringen. Jongeren kunnen wel degelijk aangesproken worden op hun eigen verantwoordelijkheid. Van belang is het dat er bepaalde structuren worden opgericht om ervaringen uit te wisselen op het gebied van vrijwilligerswerk.

2 De toekomstige samenwerkingsstructuur

In 2009 zal de CIE met nieuwe voorstellen komen die het toekomstig jeugdbeleid meer vorm zullen geven. Nu wordt gekeken naar het Witboek en de Open Coördinatie Methode hebben opgeleverd. Volgens het Vz is een belangrijk onderdeel van het consultatieproces de gestructureerde dialoog. De CIE benadrukt het belang van de dialoog met jongeren en de partnerschappen.

Volgens België (BEL) moeten jongeren worden aangesproken in hun eigen taal. Overleg moet via de goede kanalen plaatsvinden. In Vlaanderen is het jongerenbeleid lokaal uitgewerkt. Elke gemeente dient een erkende jongerenraad te hebben waarmee het college van schepenen samenwerkt. In het Duitstalige gebied heb je een jongeren centrum en vertegenwoordigers in de gemeenteraden. In de Franstalige gemeenschap zijn er jongerenraden. Het overleg met jongeren dient volgens BEL te worden gedecentraliseerd en gestructureerd. Deze jongeren kunnen de brug vormen tussen de jongeren en de Europese fora.

Oostenrijk (OOST) wil dat jongeren actief worden betrokken bij het beleid dat specifiek gericht is op jongeren. Jongeren moeten op een duurzame manier betrokken worden bij het jeugdbeleid. Hierbij dient niets te worden veranderd aan het basisidee; de gestructureerde dialoog is een goed concept. Jongeren moeten met respect worden behandeld door de politiek en worden gezien als experts in het jongerenbeleid. De resultaten van jeugd-evenementen moeten worden meegenomen in het nationale beleid. Jongeren moeten ook de mogelijkheid krijgen om meer kennis te vergaren via bijvoorbeeld de elektronische weg. De verschillende projecten zouden moeten worden ingebed in het beleid. Voor een toekomstig samenwerkingskader moet een aantal prioriteiten worden vastgesteld. Op dit moment vinden in OOST een aantal conferenties plaats met onder andere als aandachtsgebieden hoe jongeren meer betrokken kunnen worden op gemeentelijk niveau en het nivelleren van de verschillen tussen het geslacht.

Duitsland (DUI) pleit voor verhoogde zichtbaarheid van het jeugdbeleid. De gestructureerde dialoog is een van de instrumenten voor de toekomst. De jonge burgers gaan zich zo meer identificeren met Europa en zo kan een duurzamere band met jongeren worden gelegd. In DUI heeft het Agentschap voor Jeugd in Actie een belangrijke rol in de uitvoering van

het beleid en de contacten met jongeren. Gedurende de Europese jeugdweek hebben in Duitsland 5000 jongeren gesproken over de toekomst van het jeugdbeleid.

Het is volgens Zweden (ZWE) van groot belang dat jongeren invloed krijgen. Door de dialoog kunnen jongeren hun mening laten horen en ervaringen uitwisselen. Er wordt al veel overleg gevoerd via internet. Het is nu nog niet zo duidelijk welke vorm deze dialoog aanneemt. Vertegenwoordigers van jongeren vinden dat de Europese gestructureerde dialoog niet een duidelijke structuur heeft. Nu er een nieuw samenwerkingskader komt zou het goed zijn om duidelijke criteria te stellen. Alle jongerenvergaderingen zouden deel moeten uitmaken van het beleidsproces. De vergaderingen zouden een duidelijke band moeten krijgen met het werk van de beleidsmakers en de opvolging van resultaten moet worden gewaarborgd. Volgens ZWE moeten de werkmethode worden aangepast aan de werkwijze van de jongeren.

Roemenië (ROE) vindt het belangrijk dat op internationale gremia jongeren worden uitgenodigd. Tevens tracht ROE de nationale dialoog om te zetten in concrete daden. Op Europees niveau moet de transparantie zo groot mogelijk worden. Online toegang tot informatie is vooral van belang voor jongeren. Zo zou een portaal moet worden opgericht voor jongeren en NGO's waar men in discussie kan treden met de overheden. ROE wil dat jongeren hun ideeën internationaal gaan verspreiden.

Ierland (IER) wil zich volledig inzetten voor een goede dialoog met jongeren; deze kan zeker nog worden verbeterd. Bij het vormen van beleid dienen jongeren een rol te krijgen. Jongeren moeten meteen in het proces worden opgenomen en hierin ook een stem krijgen. In IER is er een ministerie voor jongeren en kinderen; dit ministerie ziet participatie als een belangrijk aandachtspunt. Beleidsmakers overleggen met jongeren en nemen deel aan jongerenevenementen. Zo is de Europese jeugdweek ook erg belangrijk voor jongeren. Hierbij is het belangrijk om niet alleen te kijken naar de structuur, maar zeker ook naar de resultaten en de vertaling in beleid. Jongeren moeten serieus worden genomen. Ook jongeren met minder kansen moeten worden betrokken. Het is van zeer groot belang dat nationale autoriteiten beter samenwerken met jongeren. Hiervoor heeft IER onder andere een actieve Ierse Jeugdraad en een Iers Jeugdparlement. Dit parlement is in de loop der tijd steeds sterker geworden en houdt het regelmatig controversiële debatten. Hun aanbevelingen worden veelvuldig door de overheid betrokken in het beleid.

Het Verenigd Koninkrijk (VK) meldt dat in Schotland er alles op gericht is om alle jongeren en kinderen te betrekken bij de beslissingen. Jongeren hebben inspraak via online blogs en mobiele cafés, lokale jeugdfora, discussiedagen en culturele evenementen. Dit zijn allemaal manieren om de jongeren te horen. Op Europees niveau moeten de jongeren ook goed worden vertegenwoordigd; ook de kwetsbare groepen. Van belang is dat de goede representativiteit wordt gewaarborgd; zo heeft het VK een jeugdraad waar jongeren in zitten met verschillende achtergronden. Ook de speciale focusgroepen spelen een belangrijke rol. Je moet willen luisteren wat jongeren kwijt willen en dan optreden.

Nederland (NL) heeft gekozen om nader in te gaan op de gestructureerde dialoog en hoe een meer doeltreffende en constructieve dialoog met jongeren en jongerenorganisaties op Europees niveau kan worden bereikt. Het onderwerp leent zich op Europees niveau goed voor het uitwisselen van inspirerende voorbeelden. Jongeren en jeugdorganisaties moeten actief bij de gestructureerde dialoog worden betrokken. Er zijn tal van initiatieven in Nederland op het gebied van de gestructureerde

dialogo. NL noemt in haar interventie twee van deze voorbeelden die de gestructureerde dialoog met jongeren op Europees niveau zouden kunnen versterken.

Elk jaar vindt het succesvolle jaarlijkse nationale jeugddebate plaats tussen parlementsleden, bewindspersonen en jongeren. Dit debat vindt plaats in de «echte» plenaire zaal van het Nederlands parlement, met de «echte» voorzitter van het parlement, parlementsleden en bewindspersonen. Het debat wordt georganiseerd door de Nationale Jeugdraad en beoogt jongeren bij de politiek te betrekken én de politiek te verbeteren door de inbreng van jongeren. Aan het debat gaat een uitgebreid voorbereidings-traject vooraf. Een Europese variant zou eenzelfde impuls kunnen betekenen voor (Europese) politieke betrokkenheid van jongeren.

Komend jaar, 2009, zal de Nederlandse stad Rotterdam als eerste de titel van Europese Jongerenhoofdstad mogen dragen. De idee van een Europese jongerenhoofdstad is afkomstig uit Rotterdam zelf en gedragen door de jongerenorganisatie in die stad. Het Europees Jeugdforum heeft dit concept omarmd en heeft inmiddels de criteria en de procedure opgesteld voor de jaarlijkse selectie van de Jongerenhoofdsteden. Jongeren in heel Europa kunnen hun stad nomineren. Zoals de Italiaanse delegatie al aangaf is onlangs bekend gemaakt dat Turijn de jongerenhoofdstad voor 2010 is. De doelstelling is dat 25 000 jongeren uit het heel Europa naar Rotterdam komen voor verschillende programmaonderdelen. Nederland vindt dat de Europese jongerenhoofdstad bijzonder goed past in het concept van de gestructureerde dialoog en denkt dat het zeker aan de gestructureerde dialoog op Europees niveau zal gaan bijdragen. In ieder geval heeft het in Nederland al een sterke impuls en een nieuwe dynamiek gegeven aan het lokale jeugdbeleid.

Griekenland (GRIE) benadrukt dat als jongeren goed worden ingelicht ze er ook hun schouders onder willen zetten. Jongeren moeten wel met respect worden behandeld; alleen op deze manier is een actieve deelname van jongeren gewaarborgd. Volgens GRIE willen jongeren zichzelf terugzien in het beleid. Jongeren moeten daartoe worden uitgerust. Er is behoefte aan een horizontale aanpak. Jongeren dienen meer kansen te krijgen. Actie is nodig want de jongerenwerkloosheid is nog steeds erg hoog.

3 Het Europees Jeugdact

Volgens de CIE hebben de meeste landen een jeugdgerichte benadering. Dit zien we ook terug in Lissabonstrategie. Volgend jaar staat in teken van creativiteit, en innovatie talent. Het Jeugdact kan als inspiratie dienen.

Spanje (SPA) pleit voor een brede benadering. De overheid probeert te investeren in hobbymogelijkheden; dit blijkt de arbeidsmarkt te stimuleren. Immers deze leveren goede vaardigheden en ervaringen op. Sinds 2005 heeft SPA het initiatief genomen om vrijwilligerswerk en arbeidsmarkt te linken. Jongeren wordt de mogelijkheid geboden gebouwen en terreinen te gebruiken voor hun projecten en plannen. Verder pleit SPA voor een gestructureerde dialoog; en ook het act moet beter worden gestructureerd. De autonome gebieden binnen SPA proberen jongeren meer toegang te geven tot culturele evenementen en sport; ook probeert men de jongeren meer te betrekken bij de samenleving.

TSJ dankt het Vz. Het aanstaande TSJ Vz meldt dat de verdere invulling van het Europees act voor de jeugd een belangrijke prioriteit is. Tevens zal vrijwilligerswerk verder worden opgepakt; ook zullen talenkennis, verantwoordelijkheidszin en samenwerking aan de orde komen. Ook zal TSJ zich bezighouden met de voorbereiding van het jaar van het vrijwilligerswerk in 2011. TSJ meldt dat er in Praag van 2 tot en met 4 maart een

jongerevenement zal plaatsvinden en er zal ook rondetafelconferentie worden georganiseerd waarin jongerenorganisaties hun bijdrage kunnen leveren.

De minister voor Jeugd en Gezin,
A. Rouvoet